

Seksuaalisen väkivallan HLBTQ-uhrit

Seksuaalisen väkivallan kohteeksi voi joutua kuka tahansa sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai seksuaaliseen suuntautumiseen katsomatta. Homo-, lesbo-, bi-, trans- ja queer-ryhmiin (HLBTQ) itsensä identifioivat henkilöt voivat myös joutua seksuaalisen väkivallan kohteeksi ja saattavat kohdata enemmän tai erilaisia ongelmia kuin muut ryhmät hakiessaan oikeudellista, lääkärin tai poliisin apua tai muuta tukea.

Seksuaalisen väkivallan vaikutukset

Seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneet HLBTQ-henkilöt kokevat aivan samoja tunteita ja haasteita kuin muutkin uhrit, mutta saattavat saada eteensä vielä enemmän vaikeuksia. HLBTQ-henkilöt ja muutkin seksuaalista väkivaltaa kokeneet saattavat kohdata seuraavia haasteita.

- **Uskotuksi tuleminen.** Uhrilla on tunne tai pelko siitä, ettei hänen kertomustaan uskota.
- **Syylisyyden tunne.** Henkilö tuntee häpeää tai syylisyyttä ja miettii, onko tapahtunut hänen oma syynsä. Hän saattaa käydä läpi tapahtumien kulkua mielessään yhä uudelleen ja miettiä, tekikö hän jotakin väärin. Se ei ole hänen syynsä
- **Yksin asian kanssa.** Uhrista saattaa tuntua, että hän on ainoa, joka on kokenut seksuaalista väkivaltaa. Hän voi olla myös huolissaan siitä, että toiset tuomitsevat tai ymmärtävät väärin, jos hän kertoo tapahtuneesta.
- **Jotkut luulevat, että HLBTQ-henkilöt eivät voi joutua seksuaalisen väkivallan kohteeksi.** HLBTQ-ryhmiin kuuluva saattaa kohdata ihmisiä, jotka uskovat, ettei seksuaalista väkivaltaa voi tapahtua seksuaalisiin vähemmistöihin kuuluville ihmisille. Tämä kasvattaa pelkoa siitä, ettei kukaan usko tapahtumia.
- **Seksuaalisen väkivallan tunnistaminen on vaikeaa.** Monilla seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneilla voi olla vaikeuksia tunnistaa tapausta sellaiseksi. Jos ennakkokäsitykset seksuaalisesta väkivallasta ja sen mahdollisista kohteista eivät sovi yhteen tapahtuneen kanssa, voi olla vaikeaa tajuta olevansa sen uhri.

- **Tapahtumista kertominen vaikeutuu, jos seksuaaliseen suuntautumiseen liittyvät asiat ovat vielä salaisuus.** Seksuaalisesta väkivallasta kertominen on haastavampaa, jos vanhemmat tai ystävät eivät vielä tiedä henkilön sukupuoli-identiteettiä tai seksuaalista suuntautumista.
- **Joistakin uskonnollisista yhteisöistä ei välttämättä saa tukea.** Monet toipuvat kovista kokemuksistaan ja löytävät voimansa uskon avulla, mutta jos uskonnollinen yhteisö ei hyväksy henkilön seksuaalista suuntautumista tai sukupuoli-identiteettiä, sen parista on vaikea saada ansaitsemaansa tukea.

Näin voit tukea HLBTQ-uhreja

Voi olla vaikea tietää, mitä tehdä tai miten reagoida, kun läheinen ihminen kertoo kokeneensa seksuaalista väkivaltaa. Ensimmäisen asiasta kuulevan reaktio voi määrittää sen, uskaltaako uhri enää kertoa muille tai hakea apua muualta. Muista kuunnella tuomitsematta. Kerro, että välität, ja osoita, että ymmärrät tilanteen vaikeuden.

- **Kuuntele.** Monista kriisitilanteessa olevista ihmisistä tuntuu, että kukaan ei ymmärrä eikä ota heitä tosissaan. Näytä, että hän on sinulle tärkeä ihminen, ja anna hänelle koko huomiosi. Seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneen ei ole helppoa kertoa tapahtuneesta varsinkaan, jos seksuaaliseen suuntautumiseen liittyvät asiat ovat vielä salaisuus. Tämä merkitsee kahden arkaluontoisen asian paljastamista yhtä aikaa, joten unohda kiireesi ja anna tukesi.
- **Osoita, että kaikki tunteet ovat sallittuja.** Vältä liiallisen positiivisia kommentteja, kuten ”Kyllä asiat vielä paranevat”, tai toisen tunteiden hallintaa, kuten ”Unohda koko juttu” tai ”Yritä nyt piristyä”. Sano mieluummin vaikka ”Minä uskon sinua” tai ”Tuo on kyllä tosi kova paikka”.
- **Kerro, että olet huolissasi.** Ilmaise suoraan, että välität, sanomalla esimerkiksi ”Minä välitän sinusta” tai ”Olen tukenasi”.
- **Käytä inklusiivista kieltä, joka vahvistaa uhrin sukupuoli-identiteetin ja seksuaalisen suuntautumisen.** Jos et tiedä henkilön sukupuoli-identiteettiä tai seksuaalista suuntautumista, käytä neutraaleja ilmaisuja, kuten kumppani tai kaveri tyttö- tai poikaystävän sijaan. Älä oleta mitään sukupuoli-identiteettiin liittyvää, vaan on odota, että henkilö itse kertoo asiasta. Voit myös kysyä häneltä. Voit myös aina jättää mainitsematta henkilön sukupuolen, jos et ole varma.
- **Älä kysy hyökkäyksen yksityiskohtia.** Vältä kysymästä yksityiskohtia, vaikka haluaisitkin lisätietoa hyökkäyksestä ymmärtääksesi tilanteen paremmin tai pelkästä uteliaisuudesta. Jos uhri taas haluaa kertoa sinulle yksityiskohtia, kuuntele tukien ja tuomitsematta.

Lauseita, joilla osoitat tukeasi

”Minä uskon sinua” ja ”Olit rohkea, kun kerroit asiasta”. Uhrin on joskus äärimmäisen vaikea kertoa kokemastaan. Hän saattaa tuntea häpeää tai pelätä, ettei häntä uskota tai että häntä syytetään tapahtuneesta. Älä oleta, että henkilön rauhallisuus on merkki siitä, ettei kertomus ole totta – jokainen reagoi traumaattiseen kokemukseen omalla tavallaan. Jos haluat osoittaa tukeasi, on parasta, että uskot uhria.

”Se ei ole sinun syysi” ja ”Sinä et tosiaankaan ansainnut tätä”. Seksuaalista väkivaltaa kokenut saattaa syyttää itseään varsinkin, jos hän tuntee tekijän henkilökohtaisesti tai oli alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena, kun se tapahtui. Muistuta uhria mieluiten useammin kuin kerran siitä, että tapahtuma ei ole hänen syynsä.

”Sinä et ole yksin” ja ”Minä välitän sinusta, kuuntelen sinua mielelläni ja teen mitä vain ikinä voin auttaakseni sinua”. Kerro uhrille, että olet paikalla auttamassa ja tukemassa. Tee myös selväksi, että kuuntelet mielelläsi etkä tuomitse, jos hän haluaa kertoa tapahtumista. Kysy, onko hänellä muita ihmisiä, joiden luokse hän haluaisi mennä. Kerro myös, että hän voi ottaa yhteyttä seksuaalisen väkivallan uhrien kriisipalveluun.

”On väärin, että jouduit kokemaan tällaista” ja ”Tämän ei olisi pitänyt tapahtua sinulle”. Kerro hyökkäyksen kohteeksi joutuneelle, että ymmärrät tapahtuman vaikuttaneen hänen elämäänsä. Voit osoittaa empatiaa sanomalla ”Tämä on varmasti vaikeaa sinulle” tai ”Olen kiitollinen, että luotit minuun niin paljon, että kerroit asiasta”.